

# Hezreti Pygamberimiz we pişikler

Category: Ertekiler, Haýwanat dünýäsi, Kitapcy

написано kitapcy | 22 января, 2025

Hezreti Pygamberimiz we pişikler HEZRETI PYGAMBERIMIZ WE PIŞIKLER

## ■ HEZRETI PYGAMBERIMIZ (s.a.w) WE PIŞIKLER

Yslam dininde pişiklere «arassaçylygyň» simwoly hökmünde garalýar. Uhud söweşinde goşunyň öňünden çagajyklaryny emdirip duran pişik çykypdyr. Şonda pişigiň aýak astyna düşüp depgilenmezligi üçin pişigiň ýanynda ýörite bir esger nobatçy goýup, goşun aýlanyp geçer ýaly edilipdir. Söweşden soňra garawul goýlan esgerden pişigi getirmegi soralýar we adyna «Müezza» (hormatlanan, at-abraý beren) goýulýar. Pişigiň bokurdagynda tegmiller bar ekeni. Seýrek duş gelyän bokurdagy tegmilli pişikleriň «Müezzanyň» neslinden gelyändigine ynanylýar. Pygamberimiz bakyýete göç edenden soňra ol pişige howandarlyk edilipdir we onuň neslinden gelen pişikler goralypdyr.

Rowaýat edilmegine görä Osmanly soltany Ýawuz Soltan Selim hem Müsüri eýeländen soňra «Mukaddes amanatlary» Stambula getireninde «Müezzanyň» neslinden bolan pişikleri getirenmişin we olary belli-belli tekkelere ýerleşdiripdir.

Hezreti Pygamberimiziň özi «Müezzany» şeýle bir gowy görýän ekeni, bir gezek Müezza Pygamberimiziň donunyň syýynda uklap galypdyr. Ne gözel bolup uklap ýatan pişige dözmedik Pygamberimiz «Müezzany» oýandymajak bolup donunyň syýyny usullyk bilen kesmegi makul bilipdir.

Hezreti Muhammet (s.a.w) bir gezek pişigi «Müezzanyň» içen gapdaky suwundan täret aljak bolanda, sahabalardan Ebu Nuaým (r.a) «Ýa Resulalla, ol suwa pişik agyz urdy» diýipdir. Şonda Pygamberimiz “Olar iň arassa agyza eýedirler” diýýär we ol suwdan täretini alýar.

## ■ «PIŞIKLERİŇ ATASY»

Abdyrahman ibn Sahr atly bir sahaba köçede galan pişikleri öýüne äkidip, olary iýdirip-içirermiş. Sahabalardan biri bu barada Pygamberimizi habarly edýär: «Hapa pişikleri toplam külbesinde saklaýar!» Şol wagt sesini çykarmandyr. Pygamberimiz soňra Abdyrahman ibn Sahry köçede görýär. Şol wagt bu sahaba bir pişigiň çagasyny tapýar-da, özi barada hem Pygambere aýdylandygyny bilensoň, Pygamberimiziň özüne bir zatlar diýmeginde çekinip, pişigi derrew donunyň içinde bukýar. Pygamberimiz oňa donunyň aşagynda näme bukandygyny sorap, dony açýar. Görse, kiçijik bir pişik çagasy!

Pygamberimiz pişijegi eý görüp ogşayar we sahabasyna: “Ebu Hureýre mundan utanma, gaýtam buýsan. Sen pişikleriň kakasysyň” diýýär. Şol günden başlap Abdyrahman ibn Sahra edil Pygamberimiziň (s.a.w) ýüzlenişi ýaly “Ebu Hureýre» («Pişikleriň atasy») diýip başlaýarlar. (Ymam Buhary: 5, 811).

## ■ PIŞIGI SÖÝMEK IMANDANDYR

Bir gün sahabalary bilen söhbet edip otyrka Resululla Serwerimiz (s.a.w) ýanyndakylara:

“Hubbül hyrraty minel iman” («Pişigi söýmek imandandyr») diýýär. “Näme üçin?” diýip soranlarynda, “Ebu Hureýre biler” diýýär-de, başga hiç zat aýtmaýar.

Pişikleriň mährem dosty bolan we Pygamberimiziň köp sanly hadyslaryny aýdan Ebu Hureýre Hezreti Muhammediň (s.a.w) pişik söwdasyny gadagan edendigini hem aýdypdyr. Hatda Ebu Hureýräniň aýdan hadyslarynyň birinde “pişigini aç saklan aýalyň dowzahda çekjek jezasyndan” gürrüň gozgalýar.

## ■ PIŞIKLERİŇ NÄME ÜÇIN ARKASY ÝERE DEGENOK?

Köpüňiz bilýänsiňiz. Pişikleriň hiç arkasy ýere degýän däldir !

Bir gün namaz okap durka bir ýylan Hezreti Muhammediň (s.a.w) arka tarapyndan golaýlaşýar we Pygamberimizi çakjak bolýar. Ynha edil şol wagtam şol ýerden geçip baryan bir adamyň pişigi

ýylana topulýar we ony bogýar. Bilşiňiz ýaly ýylanyň iň gorkýan jandary pişikdir. Zäherli ýylanyň howpundan halas bolan Pygamberimiz pişigiň arkasyny sypapdyr. Şol günden bäri pişikleriň arkasy hiç ýere degmeýärmişin.

## ■ PIŞIKLER AŇSYZMY?

«Gurhanyň» birnäçe aýatlarynda janly-jansy hemme zadyň Allanyň adyny zikir edýändigini aýdylýar.

“Ýedi gök, arz we bularyň içinde bolanlar, Ony tesbih ederler. Ony öwgi bilen tesbih etmeýän hiç bir zat ýokdur. Emma siz olaryň tesbihlerine düşünmersiňiz. Ol Halymdyr, örän bagyşlaýjydyr” («Isra» süresi, 17/44).

Käbir alymlar pişikleriň çykarýan myrryldylarynyň “Ýa (Er) Rahym, Ýa (Er) Rahym” görnüşindäki bir dogadygyny, pişikleriň munuň ýaly görnüşde şükür we zikir edýändigini aýdýarlar.

Rowaýat edilmegine göre itler ryzkynyň öz hojaýynynyň elinde diýip düşüýändigini üçin eýesine örän wepalydygyny, pişikleriň bolsa ryzkynyň Alladan gelýändigini bilýändigini üçin käte eýesine aňsyz hasap ediläýjek hereketleri edýärmişin.

## ■ TÜRKMEN HALKYNÝŇ PIŞIGE GARAÝŞY

Pişigiň türkmen halkynyň arasyna haçan aralaşandygy barada meniň özümde-hä häzire çenli suwytly toplan maglumatym ýok. Şeýle-de bolsa, türkmen halk ertekilerinde dürli obrazlarda hereket edýän pişik gahrymanlardan we patyşalar baradaky hekaýatlarda hökümdaryň tagtynyň gapdalynda myrryldap duran pişik barada agzalanýanlardan çen tutup, pişigiň ir döwürlerden bäri biziň halkymyzyň arasynda bolandygyny bilmek bolýar.

Şol sanda pişik bilen baglanyşykly birnäçe yrymlar hem döredilipdir. Mysal üçin barýan adamyň ýoluny gara pişik kesip geçse, şol gün şowsuzlyga uçramakdan çekinip, başga köçeden aýlanyp geçipdirler ýa-da pişik geçensoň ýedi gezek pişigiň geçen ugruna bakyp tüýkürijiräp soň ýoluna dowam edipdirler. Yrymlara näderejede ynanjymyň bardygyny ýa-da ýokdugyny aýtmagy bu ýerde ýerliksiz hasaplaýaryn. Her kim babatda-da

şeyle, islan adam ynanybam biler, ynanmanam biler. Yrymam bolsa, bu halkymyzyň döreden zady, halkyň ynanýan zadyna hormat goýmak we olary öwrenmek gerek. Bu biziň taryhymyz. Her näme-de bolsa, pişige türkmen halky ýöne göz bilen-ä seretmändir. Hut häzirem eger pişigi bilkastlaýyn ýa-da seresapsyzlyk bilen öldüren bolsaň, öldürilen pişigiň hamyny gyzyldan doldurmaly, ýogsa günäň geçilenokmysyn diýen düşünje bar. Biz çagakak garrylar pişik öldüren adamyň ýaş çagasynyň ölýändigini barada aýdyp, pişik öldürmezligi berk sargaýardylar. Mirasgär alym Nury Seýidowyň toplan «Türkmen halk matallarynda» pişik bilen baglanyşykly şeýle matallar duş gelýär:

«Bir zadym bar tyz-tyz eder,  
Ýyly ýerde myr-myr eder». (PIŞIK)

«Ojak başynda kumgan,  
Iki gözünü ýumgan». (PIŞIK)

«Öýde bir mahluk,  
Syçana eder saklyk». (PIŞIK)[1]

«Edebi düýeden öwren, bolmasa atdan, galyberse itden, iň bolmanda pişikden öwren» diýen ata-babalarymyz gerek bolsa, pişik ýaly pişikdenem käbir asylly hüý-häsiýetleri öwrenmegi ündäpdir.[2] Pişigiň hiç haçan ýatan ýerine täret etmezligi şol aýdylýan aýratynlyga üns berilmegine getiripdir.

## ■ TARYHDA PIŞIKLER

Pişigiň asyl gelip çykan watany Efiopiýa bolupdyr. Bize mälim bolan maglumatlara görä pişik ilkinji gezek b.e.öň 2200-3000-nji ýyllarda gadymy müsürliler tarapyndan eldekileşdirilipdir. Efiopiýanyň eýelenmeginden soňra Müsüre getirilen pişikler bu ýerde eý görülip, hatda mukaddes hasaplanyp başlanypdyr. Şol wagtlar söýgi, we gозellik hudaýlarynyň wekilleri hasaplanyp pişikleri öldürmek düýbünden gadagan edilýär, hatda seresapsyzlyk bilenem bolsa pişigiň ölümüne sebäp bolan kişi ölüm jezasy bilen jezalandyrylypdyr.

Wagtyň geçmegi bilen gadymy müsürlileriň dininiň aýrylmaz

bölegine öwrülen pişikleriň ölümi üçin matam tutulypdyr we ýas tutýandygyny bildirtmek üçin gaşlaryny syrypdyrlar. Öli pişikleriň meýitleri mummyýalanypdyr, hoşboý ysar sepilipdir we hoz agajyndan ýasalan sandyklara ýerleşdirilip jaýlanypdyr. Gadymy müsürlileriň pişiklere bolan söýgüsinden habardar bolan Pers imperatory Kambiz b.e.öň 525-nji ýylda Müsüre ýöriş edende Feluse şäherini zabt edip almak üçin goşunynyň önüne pişik sürüsini çykarypdyr. Şeýlelikde müsürliler şäheri söweşsiz-zatsyz Kambize tabşyrýarlar.

Kem-kemden Arabystana we Ýewropa ýaýran pişikler baran ýerlerinde edil Müsürdäki ýaly eý görülmändirler. Hususanam Ýewropada iň köp zulum-sütem gören haýwanlaryň biri pişik bolupdyr. Gadymy german kowumlarynda pişige jelepçiligiň we erkinligiň simwoly hökmünde garalypdyr. Papa Innokentiý III-iň geňeşdarlaryndan Saint-Dominikäniň şeýtany gara pişigiň sypatynda şekillendirip ony şowsuzlygyň we bela-beteriň simwolyna öwürmeginden soňra bu garaýyş köp ýerlere ýaýraýar. Şol wagtdan başlap, hususanam orta asyrlarda şeýtanyň ady bilen ýatlanyp başlanan pişikler hökümet we buthana wekilleriniň gatnaşmagynda geçirilen resmi dabaralarda kapasalara, sebetlere salynyp ýa-da gazyklara daňylyp ýakylypdyr.

Hut XVII asyryň ortalaryna çenli Fransiýanyň birnäçe şäherlerinde «Saint Jeane» baýramçylygynda pişik ýakma dabaralary gurnalypdyr. Halkyň arasynda «ýoluňy gara pişik kesip geçse şowsuzlykdyr» diýen yrymyň gözbaşy belki-de, ýewropalylaryň bu bolgusyz däbinden gelip çykandyr. Satanistleriň pişik öldürme däbi hem şundan gelip çykan bolýmaly.

Medeniýetleriň sallançagy hasaplanýan Ýewropanyň geçmişde aýallary şeýtan yglan edip diriligine ýakandygy göz önünde tutsak, olaryň pişik ýakmasy dagy nämejik!..

#### ● Çykgyt:

[1][http://www.kitapcy.ga/news/turkmen\\_halk\\_matalary\\_9/2018-12-15-3944](http://www.kitapcy.ga/news/turkmen_halk_matalary_9/2018-12-15-3944)

[2][http://www.kitapcy.ga/news/edebi\\_kimden\\_owrenmeli/2018-09-30-2692](http://www.kitapcy.ga/news/edebi_kimden_owrenmeli/2018-09-30-2692)

# Internet maglumatlary esasynda taýýarlandy. Haýwanat dünýäsi